

School in de kijker: hoe werkt een montessorischool?

7 maart 2020

© Getty Images

Heb jij een peutertje dat volgend schooljaar 2,5 jaar wordt? Dan sta je voor een grote stap en een al even grote keuze: een kleuterschool zoeken. Welke scholen bestaan er allemaal, hoe werken ze, waar leggen ze hun accenten en vooral, hoe erg verschillen ze van elkaar? Elke week zetten we een ander type onderwijs in de kijker. We gaan in gesprek met een kenner en laten ouders aan het woord over hun ervaringen. Deze week: de Montessorischool.

Hoe werkt een Montessorischool?

Die vraag stelden we aan Olivia de Ruyter, al 20 jaar de steun en toeverlaat van de kleinste kleuters van Montessorischool De Klimop in Gent. "In onze school werken we niet met kant-en-klare lessen. We bouwen een huiselijke en serene omgeving waarbinnen kinderen in alle vrijheid op hun eigen tempo ontdekken en leren."

De aanpak van een Montessorischool

Een rustige, huiselijke omgeving

Olivia: "Onze klassen zijn heel netjes: alles staat in de kasten en er zijn zo min mogelijk prikkels. De omgeving waarin onze kinderen op ontdekking gaan, straalt heel bewust **rust, huiselijkheid en geborgenheid**. Want **het welbevinden van een kind is de belangrijkste en eerste vereiste om te kunnen leren**. Daar zetten we heel erg op in.

We oefenen ook samen op allerlei handelingen in het dagelijks leven en maken het lekker gezellig en huiselijk. We leren hen hun handjes wassen, we dekken samen de tafel, met bloemen die elke week een ander kindje meebrengt. We raspen samen worteltjes of maken eens een fruitsla en **we eten altijd gezellig samen in de klas**.

De instappertjes en kleinste kleutertjes worden ook **door hun ouders in het klasje afgezet**. Ouder hebben dan

nog even de tijd om te kijken waar hun kindje mee bezig is of samen een spelletje spelen. Als de bel gaat, vertrekken de ouders. We merken dat dit heel fijn is voor die kleine kindjes. Ze hoeven niet op een drukke speelplaats achtergelaten te worden en ook de ouders hebben er veel aan. Ze zien echt waar hun kinderen mee bezig zijn en er is ruimte om even een kort babbeltje te doen."

Kleuters kiezen hun opdracht zelf uit de kast

Olivia: "Binnen die serene, huiselijke omgeving bieden we kinderen verschillende leerinhouden aan in verschillende open kasten:

- In de **kast van Montessori** vinden de kleuters enkele heel **wat Montessori typische kosmische en zintuiglijke materialen** waarmee ze kunnen werken rond **rekenen en taal** en ook. In deze materialen isoleren we telkens één eigenschap. Er is bijvoorbeeld een toren met 10 roze blokken in verschillende groottes. De grootte van de blokken is heel bewust het enige verschil. De kleur is hetzelfde. Zo gaan de kindjes met één ding tegelijkertijd aan de slag. Want ze doen dit helemaal **zelfstandig** en dan wil je hen niet te veel in de war brengen of dingen aanbieden die extra uitleg vragen. In dit voorbeeld van de toren is het kleinste blokje een controlestuk, trouwens. Zo kunnen zelfs de kleinsten gemakkelijk zelf controleren of hun toren helemaal juist

opgebouwd werd. Kan een kleuter de toren helemaal mooi opbouwen, dan bieden we extra materialen aan.

- In de **kast met schep-, schenk- en zeefwerkjes** vinden de kleuters allerlei materialen die we zelf maakten en die hen leren om hun **motoriek te verfijnen**.
- In de **knutselkast** nemen ze zelf materiaal om een knutselwerkje te maken en allerlei technieken te oefenen zoals knippen, scheuren, prikken, plakken en schilderen.
- In de **kosmische kast** vinden de kleutertjes allerlei prachtige materialen met een klemtoon op verwondering en de natuur. Wij werken nooit met fantasiethema's zoals prinsen en ridders, bijvoorbeeld.
- En in de **kast met denkwerkjes** kunnen ze aan de slag met allerlei uitdagende denkoefeningetjes.

De bedoeling is telkens dat de kindjes zelf kiezen waarmee ze aan de slag gaan. Ze **werken zelfstandig aan hun opdracht** en ruimen nadien op. Als er nog tijd over is, kunnen ze nog een andere opdracht kiezen. Hebben ze tijd te weinig tijd, dan mogen ze het werkje even laten liggen en er later aan verderwerken. Op die manier leren we hen al van bij het begin om te **groeien in zelfstandigheid en plannen**. En dat blijven we een hele schoolcarrière stimuleren. Later, in de lagere school, werken de kinderen met een eigen week- en

maandplanning.

Kinderen prikkelen om zelf te ontdekken en te leren

De kern van het Montessorionderwijs wordt meestal samengevat in drie uitspraken: **“Leer mij het zelf te doen”, “Help mij het zelf te doen”** en **“Laat mij het zelf doen”**. Maria Montessori stelde dat elk kind door gevoelige periodes gaat waarin het heel ontvankelijk is voor nieuwe kennis of vaardigheden. **“Het is dan ook onze missie om de kinderen in onze klas zo goed mogelijk te observeren en op die interesses en groeimomenten in te spelen”**, legt Olivia uit.

Olivia: “Soms heb je bijvoorbeeld een kleutertje dat bijna nooit omkijkt naar de puzzeltjes, laat staan er zelf eentje uit onze kast neemt. En dan opeens wil het puzzelen. Dan pikken we daar op in en gaan we ermee aan de slag. We tonen het kindje dan hoe het dat puzzelen het best aanpakt, door naar de kleuren en de vormen te kijken of eerst de hoekjes en de kantjes te vormen, bijvoorbeeld. In zo’n periode van eigen interesse kunnen ze echt heel veel leren. En als we zien dat een kind heel betrokken met iets bezig is, laten we het soms ook gewoon doen. We bieden niet altijd meteen een lesje aan. We laten ze nooit in de steek, maar als ze goed bezig zijn, is het ook wel belangrijk om ze zelf te laten ontdekken. En aan een kindje dat altijd naar hetzelfde opdrachtje grijpt, stellen we voor om eens samen iets doen. Vaak merk je dan dat het eerder een gebrek aan zelfvertrouwen was waardoor

een kindje een bepaalde opdracht links liet liggen."

Instructies en vertelmomenten

Olivia: "Die eigen speelmomenten worden doorheen de dag voortdurend afgewisseld met klassikale momentjes met instructies en vertellingen. Die instructies vertrekken vaak vanuit een handeling waarvan we vaststelden dat die nog niet zo goed lukt bij de kinderen. Dan geven we er een lesje over, altijd in drie stappen:

1. We tonen de vaardigheid zonder te veel woorden, met een focus op de handelingen.
2. We laten een kindje het zelf proberen.
3. In een derde stap betrekken we er taal bij door erover te vertellen en het uit te leggen."

We kennen onze kinderen door en door

Olivia: "Om die heel verschillende ontwikkelingen en interesses van kinderen goed te kunnen opvolgen, **observeren** we hen heel goed. En we houden per kind een **volgboekje** bij waarin we neerschrijven welke lesjes het al kreeg. Na één schooljaar proberen we wel om iedereen alle lesjes te hebben aangeboden, maar dat lukt niet altijd en dat is ok. Het heeft immers niet veel zin om bijvoorbeeld cijfertjes aan te bieden als het kind daar helemaal nog niet aan toe is. Het kan, maar het moet niet. Het volgboekje gaat met elk kindje mee en zo weet de volgende juf heel goed waar elk kind staat en gaat daar

verder mee aan de slag."

Niet vrijblijvend

Olivia: "Die **zelfstandigheid** die we zo stimuleren is wel **geen vrijblijvendheid**. Net als andere scholen werken wij ook met het leerplan Zill en houden we ons aan de opgelegde leerdoelen."

Leren van elkaar

Olivia: "In een montessorischool werken we altijd in **klasgroepen met twee leeftijden**. En dat is heel bewust. **Op die manier leren de jongsten van de oudsten**. En elk kind krijgt ook voldoende kansen om eens een keer meer te weten en een ander te kunnen helpen. Dat geeft kinderen heel wat **zelfvertrouwen**. Veel kinderen hebben er echt deugd van dat ze ook eens iets kunnen laten zien. Bovendien blijven kinderen op die manier ook twee jaar bij dezelfde leidster. Zo leren we elkaar echt goed kennen en zorgen we ervoor dat **kinderen zich helemaal op hun gemak voelen**."

OUDERS VERTELLEN

Ophélie en Vincent kozen voor een montessorischool hun dochtertje Lucie (5 jaar), en hun tweeling Marine en Franklin (4 jaar).

Hoe verliep jullie zoektocht naar een school?

Ophélie: "In Gent zit je met een [aanmeldingssysteem](#) waarop je verschillende scholen moet opgeven volgens de volgorde van je keuze. Nadien beslist een computer waar je kindje heen kan. Wij kregen gelukkig onze eerste keuze toegewezen, maar het maakte wel dat we in de aanloop van de inschrijving zoveel mogelijk scholen in de buurt gingen bezoeken. We namen in totaal in 7 scholen een kijkje. In verschillende stedelijke scholen, katholieke scholen en één methodeschool: de montessorischool, de Klimop. En het was die laatste school die er voor ons meteen ver boven alle andere uitstak."

Wat vond je er zo goed aan?

Ophélie: "We brachten deze school een bezoekje tijdens de schooluren en in de kleuterklasjes waar we toen langs liepen was het zo **rustig en sereen**. Zelfs de allerkleinsten waren zelfstandig aan het werk. En dat bleek geen momentopname, dat kunnen we intussen beamen. De school is echt heel erg **gefocust op het kind zelf** en probeert om hen heel **zelfstandig** te laten werken. En dat vonden wij heel belangrijk."

"De kinderen moeten al van kleins af keuzes leren maken. Ze mogen kiezen waarmee ze spelen, maar als ze dat doen, moeten ze het wel afmaken en opruimen."

Ophélie: "We waren niet bewust op zoek naar een **methodeschool**, maar deze plek intrigeerde ons zo, dat

mijn man nadien grondig op onderzoek ging. Zo ontdekte hij dat **Montessori** nog heel erg aanleunt bij het klassiek onderwijs. Maar de kinderen kunnen binnen **een duidelijk kader** op hun maat **op ontdekking**. De kinderen moeten al van kleins af keuzes leren maken. Ze mogen kiezen waarmee ze spelen, maar als ze dat doen, moeten ze het wel afmaken en opruimen. Ze krijgen vrijheid binnen een kader en dat vinden onze kinderen geweldig."

"Hier worden geen schilderwerkjes aan de muren opgehangen, want dat doen we ook niet met rekenwerkjes."

Ophélie: "Wat mij ook meteen opviel tijdens het infomoment was dat de directrice uitlegde dat ze nooit meer focussen op het ene dan op het andere, alles is even belangrijk. Hier worden bijvoorbeeld geen schilderwerkjes aan de muren opgehangen, want dat doen we ook niet met rekenwerkjes. En op die manier blijven alle **ruimtes ook heel rustig**. Alles zit **opgeborgen in kasten**. Zo laat je kinderen echt **vertrekken vanuit hun interesses**, zonder hen voortdurend te prikkelen. En ze **spelen zonder te weten dat ze eigenlijk volop leren**."

"Elk kind kan hier ontwikkelen op zijn eigen ritme en dat vinden wij super tof."

Ophélie: "De leuze van Montessori luidt: "**Kijk naar het kind en het zal je tonen wat het nodig heeft**". Wel, ik

heb een tweeling, dus ik kan vergelijken (lacht) en mijn dochter Marine wil heel graag leren en bijleren en heeft daarin een enorme voorsprong op haar broertje, bijvoorbeeld. En daar wordt heel erg op ingespeeld. Zij leert nu al de letters van haar naam. Ze geven haar de ruimte voor die ze wil om verder te gaan, zonder de andere kinderen links te laten liggen. **Elk kind kan hier ontwikkelen op zijn eigen ritme en dat vinden wij supertof."**

"Van dat eerste oudercontact was ik echt onder de indruk. Lucie was nog zo klein, Dus ik dacht: ze speelt een beetje. Maar oh, wat had ik dat onderschat, ze doet en leert zoveel meer dan dat!"

Ophelie: "De leerkrachten observeren de kinderen ook heel goed. Ze weten prefect in welk stadium ze zijn en welke interesses ze hebben. Doordat elke klasje een mix is van twee leeftijden start het jongste klasje altijd maar met twaalf kindjes van de eerste kleuterklas. Hier komen het hele jaar door instappertjes bij waardoor de juf veel ruimte heeft voor elk nieuw kindje. En het **oudercontact is super gestructureerd**. Hierin wordt zowel de **cognitieve, motorische als de sociale groei** en het **welbevinden van je kindje** uitvoerig besproken. En er wordt echt veel tijd voor genomen. Van dat eerste oudercontact was ik echt onder de indruk, dat weet ik nog goed. Lucie was nog zo klein. Dus ik dacht, ze speelt een beetje. Maar oh, wat had ik dat onderschat, ze doet en leert zoveel meer dan dat! Mijn man en ik zijn er echt

van overtuigd dat dit is hoe we vandaag onze kinderen meer moeten gaan opvoeden."

HOE VIND JE EEN MONTESSORISCHOOL IN JE BUURT?

Op de website van [Onderwijs Vlaanderen](#) vind je een overzicht van alle montessorischolen in Vlaanderen. Klik dan zeker ook door naar de eigen website van de school. Daarop vind je alle informatie over het schooleigen project en de nodige contactgegevens.

MEER WETEN OVER SCHOOL?

- [Mijn kleuter inschrijven in een school: hoe pak ik het aan?](#)
- [School in de kijker: hoe werkt een ervaringsgerichte school?](#)
- [School in de kijker: hoe werkt een gemeenschapsschool?](#)

Volg ons op [Facebook](#), [Instagram](#), [Pinterest](#) en schrijf je in op onze [nieuwsbrief](#) (onderaan de homepage) om op de hoogte te blijven van alle nieuwtjes!